

УДК 712.3(477)

**ПРОЕКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВПОРЯДКУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ
ОБЛАСНОГО ДИТЯЧОГО ЕКОЛОГО – НАТУРАЛІСТИЧНОГО ЦЕНТРУ
(ЛЬВІВ)**

Спіцаєв А.С

*Таврійський національний університет ім. В.І.Вернадського, Сімферополь, Україна,
e-mail: spitcaev_artem@mail.ru*

В статті викладена концепція благоустрою та озеленення обласного дитячого еколога – натуралістичного центру в місті Львові. Проведено урбоекологічний аналіз території на основі якого розроблені пропозиції щодо покращення території об'єкту.

Ключові слова: озеленення, благоустрій, зелені насадження, композиція.

ВСТУП

Озеленення, як засіб декорування оточуючого довкілля розвивалося поряд з городництвом і садівництвом. Якщо останні в основному формували агрокультурні ландшафти, то озеленення по-справжньому себе проявило лише в урбанізованих ландшафтах великих старовинних міст, перші з яких з'явилися близько 4000 років до н.е., зокрема, в Єгипті, Месопотамії, Індії, Китаї, на берегах Середземного моря [1].

У містобудуванні озеленення є складовою частиною загального комплексу заходів із планування, забудови і благоустрою населених пунктів. Теорія та практика вітчизняного озеленення населених місць базується на науково обґрунтованих принципах і нормативах, згідно з якими передбачається рівномірне розташування серед забудови садів, парків та інших крупних зелених масивів, пов'язаних бульварами, набережними, озеленими смугами, приміськими лісами і водоймами, які становлять єдину безперервну систему [2].

Історія юннатівського руху на Львівщині бере свій початок з 1920 року ще за Польщі. У м. Львові в 1927 році в школах при початкових класах функціонували наукові гуртки природничо-географічного напрямку.

У 1935 році в Кураторії Львівського шкільного округу створений відділ позашкільної роботи. Основним завданням цього відділу була організація бібліотек, читалень, хорів, театрів, проведення певної пропагандистської і натуралістичної роботи.

У вересні 1939 року була заснована Львівська обласна дитяча технічна та сільськогосподарська станція. На станції працювали: технічний, сільськогосподарський та хімічний відділи, авіамодельна, суднобудівельна і радіолабораторії, майстерні по роботі з деревом та металом, бібліотека. На той час у

школах області почали організовуватись перші гуртки юних натуралістів та навчально-дослідні ділянки.

У 1952 році відбулося роз'єднання дитячої технічної та сільськогосподарської станції на дві обласні позашкільні установи: станцію юних натуралістів і станцію юних техніків. У листопаді 1995 року облСЮН реорганізовано в Обласний дитячий еколого-натуралістичний центр.

Мета завдання розробити проект благоустрою та озеленення території юнацько-екологічного центру.

Для впорядкування території дитячого центру були поставлені наступні завдання:

1. зберегти історичний вигляд парку та максимально використати територію для дитячого дозвілля;
2. вирішити серію проблем, які стосуються планувальної і просторової структури об'єкта;
3. провести оцінку існуючих елементів ландшафту;
4. підібрати асортимент насаджень, користуючись яким можна створити садово-паркові композиції для місць різних видів відпочинку. При підборі рослин для озеленення слід запобігти використанню отруйних і колючих.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Робота з реставрації пам'яток садово-паркового мистецтва включає ряд послідовних етапів: а) складання архітектурно-реставраційного завдання; б) передпроектні вишукувальні роботи; в) складання проекту; г) здійснення проекту в натурі; д) формування насаджень і догляд за ними; е) організація режиму охорони і використання.

Крім архітектурно-реставраційного завдання, яке ще називають “Плановим завданням на реставрацію і відновлення”, одним із головних вихідних документів є історико-архітектурний опорний план пам'ятки, затверджений державними органами охорони пам'яток.

Передпроектні пошукові роботи включають такі питання:

- комплексну характеристику ландшафту (характеристика рельєфу, його природної структури, змін при створенні – архітектурної обробки і наступної експлуатації, зокрема, стан і збереженість терас, гірок, валів, скель і т.п., їх походження);
- просторово-композиційну оцінку (стиль і ступінь збереження відновлюваної композиційної структури, наявність її слідів або можливість їх виявлення, глибина проглядності ландшафту, структура насаджень, збереження первинних меж об'єкта тощо);
- визначення характеру і ступеню втрат у просторово-композиційному вигляді та дендрологічному складі;
- характеристику гідрологічного режиму (структура і межі водної системи, стан наземних водойм і джерел водопостачання, рівень ґрунтових вод, ступінь підтоплення і затоплення тощо);

- характеристику ґрунтового покриву;
- характеристику мікроклімату (включаючи інсоляцію, аерацію, температурний і вологісний режими атмосферного повітря);
- оцінку стану оточуючого середовища (забруднення повітря, вод і ґрунтів);
- характеристику біоценотичної, в тому числі фітоценотичної, структури паркових екосистем;
- ландшафтно-композиційну інвентаризацію насаджень (стан, ступінь відповідності проектному рішенню об'єкта, природне чи штучне походження);
- подеревну інвентаризацію з зазначенням якісного стану деревостану (декоративності, віку, життєздатності, ступеню відповідності дендрологічному складу насаджень періоду створення об'єкта);
- характеристику забудови і планів подальшого засвоєння об'єкта і прилеглої території; порушення композиції візуальними викривленнями; схеми інженерного обладнання території;
- характеристику використання об'єкта в даний час (відомча приналежність, система землекористування, рівень рекреації, напруженість шляхів руху, місця концентрації відвідувачів тощо);
- характеристику містобудівельної ситуації (роль об'єкта в системі озеленення міста і архітектурно-художньому вигляді місцевості) [3].

Перед початком благоустрою та впорядкування території еколого-натуралістичного центру були проведені передпроектні пошукові роботи.

Територія дитячого центру знаходиться в південно-західній частині міста. На півночі вона обмежена вулицею І. Франка; із заходу, півночі та півдня прилягає житловий масив з п'яти та дев'ятиповерховими будинками та дитячим садком. Територія парку складає близько 1,4 гектара. Рельєф парку досить цікавий, з нахилом на південь. У південній частині парку розташований великий яр.

Клімат Львова залежить не тільки від загально-географічних умов, але й теж від положення міста на головному європейському вододілі та від близького сусідства Карпат. В загальну характеристику клімату міста можна включити такі фактори: лагідність, помірність, пологість перепадів температур. Мікроклімат районів міста повністю відрізняється в різних частинах міста. Різниця лежить між центром міста, який знаходиться в улоговині та периферіями, розміщеними на височині. По температурному перепаді найнижчі вартості спостерігаємо в січні, потім середня температура поступово зростає з настанням весни, а в липні доходить до максимальної.

Сніжний покрив триває у Львові в середньому від листопада до лютого. В жовтні, березні і квітні снігових опадів мало і вони недовготривалі. Найбільшу товщу снігового покриву зафіксовано в лютому 1940р.

Вітри в кліматі Львова відіграють майже вирішальну роль. Найбільш вітряними у Львові є місяці: грудень, лютий, червень і листопад, а найменшими - серпень, травень і січень. Найчастіше вітри, які впливають на хвиловий стан, атмосфери Львова - це західні, південно-західні та північно-західні, які загально становлять 52.3 %- від всіх вітрових потоків [4].

Ґрунти Львова зараховують до трьох основних типів: чорноземи, елювіальні, торфоболотні. Ґрунти чорноземного типу виступають на лесовому підніжжі, але

вони не такі багаті на гумусові речовини, як степові. Довгий час зростання на них лісів деградувало їх. Львівські лісові чорноземи - збіднілого на гумус типу. В місцях, що ніколи не були вкриті лісовим покривом або на схилах узгір'їв, що втратили ліс внаслідок змиву виникли елювіальні ґрунти. Піщані ґрунти з ознаками підзолистих ґрунтів виступають плямами на Янівському передмісті. Болотні і торф'яні ґрунти займають дно долини Полтви та великий комплекс на Білогорщі. Геологічна будова Львова і його околиць узалежнює його гідрологічну ситуацію. Делювіальний ліс, піски та третинні відклади легко просочують воду, тому головним водоносним горизонтом є контакт крейди з третинними шарами [5].

До екологічно-шкідливих факторів, діючих у парку, належать: близькість приватної забудови, від якої виникають звалища сміття в лісовій частині парку, слід зауважити, що на даному об'єкті необхідно передбачити місця складування та зберігання виробничого, побутового сміття та інших відходів, які є джерелами забруднення території. Фактор шумового забруднення з боку автотранспорту частково погашається забудовою житлових будинків.

Для покращення санітарно-гігієнічних факторів слід прийняти заходи щодо зміни даної ситуації і припинення викидання сміття на територію дитячого центру.

Насадження парку різноманітне. Основними деревними породами є: ялина звичайна (*Picea abies* L.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), горіх чорний (*Juglans nigra* L.), каштан звичайний (*Castanea vulgaris* Lam.), яблуня низька (*Malus pumila* Mill.), слива домашня (*Prunus domesticus* L.). Асортимент парку налічує більше 30 найменувань листяних та хвойних дерев і чагарників.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Загальна ландшафтно-планувальна та архітектурно-просторова організація території об'єкту. Дитячі парки, призначені головним чином для відпочинку дітей в природному оточенні. Іноді їх влаштовують у вигляді локальних зон багатопрофільних парків або ж вони можуть входити до складу Будинків школярів і юнацтва.

Дитячі парки проектують із розрахунку відвідуваності дитячого населення: для загальноміських – 20%, для районних – 30% при нормі паркової площі 60-100 чоловік. На їх територіях виділяють такі функціональні зони і сектори, % загальної площі:

1. Культурно-масова	10
2. Ігрова	14
3. Науково-пізнавальна	8
4. Спортивна	15
5. Природних мікроландшафтів	50
6. Господарська	3

У парках площею понад 10 га стає можливим виділення функціональних зон: культурно-просвітньої, фізкультурно-оздоровчої, ігор і розваг, природознавчої, прогулянок і тихого відпочинку. На території дитячих парків влаштовують ботанічні колекції, зоокутки, дитячу залізницю, будівельне та транспортне містечко, а також майдан для проведення різних урочистостей-зборів, лінійок тощо. [1].

Планувальна структура дитячого парку передбачає формування спеціального середовища для відпочинку і пізнавальної діяльності дітей. Екологічно натуралістичний центр запроектовано в різних стилях. Історична частина, що збереглася запроектована в регулярному стилі, а розважально-прогулянкова в пейзажному. Головною дійовою особою екологічного центру виступає, передусім, природа в її неповторній красі. Планувальна система базується на двох композиційних осях. Насадження (декоративні групи, галявини) на частково відновленій історичній частині мають чітке регулярне планування, а в іншій частині плавні звивисті контури. Існуюча водойма та фонтан також підкреслюють регулярний стиль.

Проектом передбачається створення багатопрофільної зеленої зони дитячого центру зі складною планувальною структурою з розосередженим зонуванням. На території об'єкту можна виділити такі функціональні зони:

1. Господарська зона.

В межах зони проводиться господарська діяльність, спрямована на виконання покладених на парк завдань, знаходяться об'єкти комунального призначення парку.

Вона включає підзони:

- Адміністративна підзона. Територія біля головного входу в дитячий центр та центральної алеї. Вона охоплює будівлю, яка спроектована Тадеушом Обмінським у 1906 році і є пам'яткою архітектури, що потребує реставрації.
- Підзона дитячих майстерень. Розташована в рівнинній частині рельєфу. На території підзони спорудженні дитячі майстерні, в яких діти можуть малювати і відпочивати.
- Зоологічний куток. Являє собою невелику ділянку ізольовану від інших зон парку. На території зоокутка розміщений пташник, в якому представлені різноманітні види декоративних птахів, що дозволяє дітям прогулюючись спостерігати за ними.

2. Спортивна зона.

Розташування спортивної зони зумовлено характером рельєфу – ця ділянка розміщена на відносно рівнинній території. До її складу входить скейт майданчик (рампа), спеціально обладнаний для катання на скейті, роликівих ковзанах та виконання складних фігур на велосипеді. Влаштування таких майданчиків є необхідним для Львова, оскільки діти і підлітки досить часто використовують для катання на скейті та роликах абсолютно не пристосовані для цього місця – тротуари, а також проїзджу частину вулиці.

3. Зона природних мікроландшафтів.

Це так звана зелена зона, яка в основному складається з існуючих насаджень і запроектованих дерев. До її складу входять:

- Підзона декоративних експозицій. Знаходиться поблизу адміністративної підзони і залишається майже без змін за виключенням створення пішохідно-велосипедної доріжки.
- Прогулянкова підзона. Займає значну площу. Охоплює систему прогулянково-велосипедних доріжок, галявин, існуючих декоративних насаджень, розміщена на віддалі від головного входу і відокремлена від забудованих територій.

- Підзона історичних насаджень. Максимально зберігає регулярний стиль який був закладений Тадеушом Обмінським у 1906 р. і виконує функцію пішохідної зони.
- Підзона ґрунтопокривних рослин. Розташована в природно створеному яру. На дні яру ростуть ґрунтопокривні рослини (мохи, очитки та інші декоративні рослини). Красу цих рослин можна спостерігати з доріжки, що розміщена навколо яру.

Візуальні простори, основу яких складають різні форми рельєфу, окремі картини та пейзажі, є практично у всіх функціональних зонах.

Об'ємно-просторове рішення базується на поєднанні закритого масиву і відкритих просторів. На території дитячого центру пропонується сформувати зону закритого ландшафту на місці існуючого масиву в північно-західній частині. В центральній частині заплановане створення напіввідкритого ландшафту.

Відкритий простір формується в підзоні історичних насаджень (великі партерні газони, значна кількість мощення та басейн з декоративним водоспадом).

Співвідношення рослинності з переважанням об'ємної (окремі дерева і чагарники, рядові посадки, групи дерев) і площинної (газони) форм визначає характер просторової структури ландшафту, забезпечує досягнення контрасту відкритих і закритих просторів [2].

Основу планувальної структури парку складають різні типи доріг та доріжок. Центральна дорога розташована на місці існування історичних сходів, ця дорога розділена на окремі смуги газоном та декоративним водоспадом. Вона запроектована в регулярному стилі та являє собою головну композиційну вісь парку.

У іншій частині об'єкту, пропонується використати живописний тип пішохідно – велосипедних доріжок. При проектуванні дорожньо-транспортної мережі було дотримано усіх правил, що сприяє створенню високохудожньої композиції дитячого центру. Рисунок алеї доріжок в плані відповідає рельєфові і має плавні лінії. Повороти та згини доріг виправдані елементами ландшафту. Густина системи доріг та доріжок мінімальна. Покриття доріжок витривале і має декоративне значення.

Запроектована дорожньо - стежкова мережа забезпечує зручність пересування відвідувачів територією, доступність всіх елементів і відповідність вимогам експлуатації. Пішохідні зв'язки сприяють пересуванню відвідувачів найкоротшими маршрутами.

Проектом передбачено спорудження таких будівель: дитячих майстерень, оранжереї та пташників.

Серед споруд слід відзначити оранжерею з субтропічними рослинами, яка виконує декоративну та пізнавальну функцію.

Дитячі майстерні зроблені з дерев'яного каркасу, накриті тонованим склом та кольоровим шифером. В цих майстернях діти можуть: малювати, відпочивати, проводити дитячі виставки. В ігрових комплексах має бути враховано, що там будуть займатися діти різного віку та різних фізичних можливостей. Різноманітність ігрових моментів враховує потреби дітей, як в галасливих і рухливих іграх, так і спокійних розвиваючих. Яскраві фарби, легкі і зрозумілі дітям форми, традиційні та оригінальні ігрові елементи створюють такий майданчик, де діти можуть реалізувати свою фантазію, розвинути фізичні навички та вміння, а також отримати досвід поведінки в колективі через рольові і фантазійні ігри з однолітками.

Благоустрій території. У благоустрої будь-якого садово-паркового об'єкту чільне місце займають дороги і доріжки різної конструкції. Плануючі доріжки необхідно правильно підібрати їх покриття. Воно повинно бути практичним, твердим та надійним у будь-яку погоду. Потрібно підібрати таке мощення, яке б гармонувало зі стилем об'єкту та його функціональним призначенням. Враховуючи усі ці фактори, у дитячому центрі Львова було запроєктовано цегляні прогулянково – велосипедні доріжки. Таке покриття є функціональним, органічно поєднується з існуючим ландшафтом і має прийнятну ціну. Цегла – дешевий і доступний матеріал. Крім того, доріжки з цегли мають плавний перехід, а ґрунтопокровні рослини, розростаючись, закривають межі доріжки, це пом'якшує гострі кути і надає парку природної чарівності.

Майданчик біля фонтану та альтанки пропонується викласти натуральним каменем. Таке покриття є найбільш довговічним і одночасно найбільш красивим. Майданчик, викладений плиткою з природного каменю, виглядає дуже урочисто.

Територію навколо господарських приміщень, дитячих майстерень та адміністративної будівлі слід виконати з асфальту.

Для спортивних майданчиків використовується спеціальне покриття з гумової кришки, отриманої з перероблених автопокришок за сучасною технологією. Воно підходить для довготривалого використання в умовах найвищого навантаження і запобігає травмам. Воно екологічне, завжди сухе і чисте, незважаючи на погоду. Покриття для спортивних майданчиків укладається на тверду поверхню – асфальт, бетон, дерево. Основними вимогами до основи є рівна поверхня та ухил для стоку води.

Для дитячих майданчиків теж слід використати антитравматичне покриття. Існує кілька видів водонепроникного покриття з багатокольоровою гамою. Усі вони укладаються методом наливних килимів, тому не мають швів і можуть бути встановлені у будь-яких важкодоступних місцях.

У дитячому центрі запроєктований скейт-парк призначений для катання на скейті і роликів ковзанах. Головними конструктивними елементами в скейт-парку є спеціальні рампи з різним ухилом. У даному проекті пропонується використати рампу на дерев'яному каркасі. Скейт-парки побудовані за такою технологією, є стаціонарними і не підлягають транспортуванню. На дошки укладається робоче покриття.

Використання композиційних можливостей води в ландшафтному проектуванні має широкий діапазон. При формуванні міського ландшафту вздовж акваторії утворюються різноманітні панорами, використовується прийом розкриття на воду, сильний композиційний засіб-ефект відображення у воді [6].

Проектом передбачено влаштування декоративного водного каскаду навпроти альтанки. За проектом вода буде витікати з басейну діаметром приблизно 8 метрів. Декоративний каскад буде викладений з природного каменю, таке оздоблення гармонує з покриттям майданчика навколо альтанки і фонтану.

Основною метою ландшафтного освітлення є декоративне оформлення ділянки та забезпечення пересування людей. Вдало підібране освітлення може чудово змінити дитячий парк в темну пору доби. Система освітлення має, як декоративну функцію (освітлення елементів ландшафту, водойми, квітника та ін.), так і практичну (освітлення доріжок, воріт, периметру ділянки). Важливим є також те,

щоб вибраний тип ліхтарів вдало поєднувався зі стилем паркового ландшафту. В дитячому еколого-натуралістичному центрі Львова пропонується встановити кулясті ліхтарі. Для благоустрою даного об'єкту використовуються ліхтарі на металевих опорах різної висоти. Потрібно висвітлити деякі куточки дитячого центру, залишаючи інші у темряві та вміло підсвітити водні поверхні.

Важливим елементом благоустрою є лави. Їх доцільно робити максимально простими, і водночас такими, які б гармонували з ландшафтами. Тому пропонуються досить прості конструкції дерев'яних лавок. Матеріалом з якого виготовлені малі архітектурні форми, повинно бути саме дерево оскільки воно має максимально природній вигляд.

Огорожа території садово-паркових об'єктів не лише сприяє кращій організації території, але часто виступає як декоруючий елемент. Для огороження дитячого центру пропонується відновити існуючу кам'яну огорожу.

Проектом також передбачено встановлення дерев'яної альтанки та дитячих скульптур. Скульптури на ділянці відіграють пізнавальну та розважальну функції.

Формування насаджень. Основу садово-паркових композицій становить рослинний матеріал. На відміну від інших компонентів ландшафту він є найбільш динамічним. Водночас рослини є надзвичайно активним емоційно - психологічним фактором [1].

В передпроектних пошукових роботах проведена інвентаризація дерев та чагарників парку еколого-натуралістичного центру, згідно якої слід здійснити рубку сухих, суховершинних, хворих дерев. Також потрібно провести проектну рубку. В загальному планувальна структура дитячого центру створювалася таким чином, щоб максимально зберегти існуючі здорові насадження.

Склад зелених насаджень і форми їх влаштування залежить від того, яке цільове призначення має садово-парковий об'єкт і за допомогою яких архітектурно – планувальних принципів він буде створений [7]. Проектом передбачено використання таких форм зелених насаджень, як масив, групи, солітери та рядові посадки.

При підготовці загального композиційного рішення враховувалися наступні принципи підбору рослин: екологічний, фітоценотичний, систематичний, естетичний та фізіономічний.

Підбір і розташування рослин нерозривно пов'язано з об'ємними рішеннями архітектурних та декоративних споруд. Також при підборі рослин враховувалося призначення насаджень, особливості рельєфу ділянки, освітленість, кліматичні умови та, особливо, тип ґрунту. Основні породи були вибрані і згруповані за висотою, архітектонікою, текстурою відповідно до екологічних умов (табл.1). Підібрані дерева відповідають розміру і масштабу композиції.

Одним з найбільших декоративних елементів в озелененні є квітники. Квіти викликають емоційне збудження своєю колористикою, формою, ароматом, що має особливо значення екологічного та естетичного виховання дітей. При підборі квіткових рослин враховувалися такі фактори, як світлолюбність та тіньовитривалість, вибагливість до ґрунтових умов, місце розташування квітника, час цвітіння та колір квітів (табл.2). Враховувалося також і те, що квіти мають властивість посилювати чи послаблювати емоційне сприйняття композиції [4].

Таблиця 1.

Асортимент основних деревних порід

№ п/п	Українська назва	Латинська назва
1	Туя західна	<i>Thuja occidentalis</i> L.
2	Клен гостролистий	<i>Acer platanoides</i> L.
3	Смородина золотиста	<i>Ribes aureum</i> Pursh.
4	Ялина колюча	<i>Picea pungens</i> Engelm.
5	Сафора японська	<i>Sophora japonica</i> L.
6	Катальпа бігнієвидна	<i>Catalpa bignonioides</i> Walt.
7	Ялівець козацький	<i>Juniperus sabina</i> L.
8	Ялівець сибірський	<i>Juniperus sibirica</i> B.
9	Яблуня садова	<i>Malus domestica</i> Borkh.
10	Ялівець віргінський	<i>Juniperus virginiana</i> L.
11	Мушмула звичайна	<i>Mespilus germanica</i> L.
12	Глід одноматочковий	<i>Crataegus monogyna</i> Jacq.
13	Горіх сірий	<i>Juglans cinerea</i> L.
14	Яблуня пурпурова	<i>Malus purpurea</i> Mill.
15	Слива садова	<i>Prunus domestica</i> L.
16	Сумах пухнастий	<i>Rhus typhina</i> L.
17	Горіх грецький	<i>Juglans regia</i> L.
18	Самшит вічнозелений	<i>Buxus sempervirens</i> L.
19	Горобина звичайна	<i>Sorbus aucuparia</i> L.

Таблиця 2.

Асортимент квіткових рослин

Тип	Вид	
	Українська назва	Латинська назва
Багато-річники	Анемона японська	<i>Anemone japonica</i> Thunb.
	Айстра альпійська	<i>Aster alpinus</i> L.
	Вероніка велика	<i>Veronica teucrium</i> L.
	Гвоздика периста	<i>Dianthus plumarius</i> L.
	Гравілат гібридний	<i>Geum x hybridum</i> L.
	Звіробій великий	<i>Hypericum ascyron</i> L.
	Конвалія травнева	<i>Convallaria majalis</i> L.
	Люпин багатоліст.	<i>Lupinus polyphyllus</i> Lindl.
	Примула весняна	<i>Primula vernus</i> L.
	Фіалка духмяна	<i>Viola odorata</i> L.
	Фізалис Франте	<i>Physalis franchetii</i> L.
	Чебрець повзучий	<i>Thymus serpyllum</i> L.
Шалфей лікарський	<i>Salvia officinalis</i> L.	

Простір, покритий трав'яною рослинністю, відіграє суттєву роль у садово-парковому будівництві. Газони – це обов'язковий елемент будь-якого ландшафту і

дитячий центр не є виключенням. Проектом передбачено влаштування партерного газону в підзоні історичних насаджень (табл.3).

Таблиця 3.

Асортимент трав для газонів

Категорія газону	Вид злаку		% в суміші	Норми висіву, кг/га
	Українська назва	Латинська назва		
Лучний газон	Костриця овеча	<i>Festuca ovina</i> L.	25	90-110
	Костриця червона	<i>Festuca rubra</i> L.	15	100-120
	Тонконіг сплюснутий	<i>Poa compressa</i> L.	25	60-70
	Конюшина біла	<i>Trifolium repens</i> L.	15	40-50
	Мітлиця звичайна	<i>Agrostis tenuis</i> L.	20	20-25

При створенні партеру було дотримано головної вимоги, яка полягає в тому, щоб площа головного фону партерного газону, переважала над площею квітників та інших партерних композицій. Трави, які використані для створення партерного газону, є довговічними і впродовж усього вегетаційного періоду утворюють низький, густий, рівномірно зімкнений травостій з однаковим яскраво зеленим забарвленням. Лучні газони слід створити з допомогою поліпшення існуючих травостоях методом поверхневої обробки дернини і підсилення відповідних травосумішей [1].

На території об'єкту вдало розроблено поєднання сучасного стилю ландшафтної архітектури з модерном ХХ століття.

Якщо в майбутньому будуть проводитися реконструкції схожих історичних об'єктів, то це сприятиме розвитку і підвищенню середньоосвітнього рівня населення (формування свідомості).

Втілення в життя даної проектною концепції вирішило б нестачу дитячих майданчиків. Впорядкування юнацького центру у м. Львові дозволить дітям розвиватися фізично, духовно, незалежно від їхнього віку.

ВИСНОВКИ

1. Максимально використано територію для дитячого дозвілля, збережено історичний вигляд парку;
2. Вирішено серію проблем, які стосуються планувальної і просторової структури об'єкта;
3. Проведено оцінку існуючих елементів ландшафту;
4. Асортимент насаджень зкомпановано згідно принципів підбору рослин (екологічний, фітоценотичний, систематичний, естетичний та фізіономічний) розроблено проект впорядкування території юнацького екологічного центру

Список літератури

1. Кучерявий В.А. Зеленая зона города. – К.: Научная мысль, 1981. – 248с.

2. Боговая И.О. Ландшафтное искусство / Боговая И.О., Фурсова Л.М – М.: “Агропромиздат”, 1988. – 233 с.
3. Ерохина В.И. Озеленение населенні мест / В.И. Ерохина, Г.П. Жеребцова. – М.: Стройиздат, 1987.
4. Свинко Й.М. Геологія: Підручник/Свинко Й.М., Сивий М.Я – К.: Либідь, 2003. – 480 с.
5. Красеха Є.Н. Картографування ґрунтового покриву / Красеха Є.Н., Позняк С.П, Кіт М.Г. –Львів: Вид-во ЛНУ імені Івана Франко, 2003. - 500 с.
6. Сычева А.В Ландшафтная архитектура: Учеб. пособие для вузов/А.В. Сычева.-2-е изд.,испр.-М.: ООО “ Издательський дом ” ОНИКС 21 век ”,2004.-87с.:ил.
7. Вергунов А.П. Ландшафтное проектирование / Вергунов А.П., Денисов М.Ф., Ожегов С.О.-М.: Высшая школа, 1991. – 240.

Спицаев А.С. Проектные предложения по благоустройству территории областного детского эколого-натуралистического центра (Львов) // Ученые записки Таврического национального университета им.В.И.Вернадского. Серия: Биология, химия. – 2009. – Т. 22 (61). – № 3. – С. 147-158.

В статье изложена концепция благоустройства областного детского эколого - натуралистического центра в городе Львове. Проведено урбоэкологичний анализ территории на основе которого разработаны проектные предложения.

Ключевые слова: озеленение, благоустройство, зеленые насаждения, композиция.

Spitsaiev A.S The project proposition for improvement the Regional child ecological center area (Lviv) // Scientific Notes of Taurida V.Vernadsky National University. - Series: Biology, chemistry. - 2009. – V.22 (61). – № 3. – P. 147-158.

The paper outlined the concept of beautification and landscaping project Regional Children's Environmental - Naturalist Center in Lviv. An analysis urboekolohichnyy territory on which project proposals are developed.

Keywords: gardening, landscaping, green space, composition.

Поступила в редакцию 19.10.2009 г.